

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GEOCACHING

Popis aktivity

Výpočet velikosti vektorů a jejich úhlu vzhledem k jejich umístění dané zeměpisným směrem.

Předpokládané znalosti

Počtení a grafické operace s vektory, umístění vektoru, světové strany.

Potřebné pomůcky

Kalkulátor, pracovní list pro žáka

Zadání

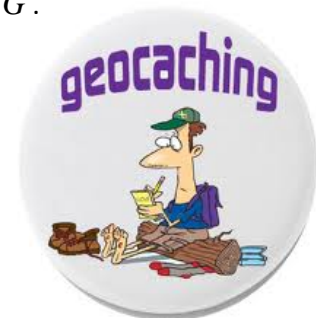
Geocaching je zábavná celosvětová turistická hra v terénu, jejímž cílem je podle informací např. z internetu a s pomocí mapy nebo navigace GPS nalézt „poklad“ (plastovou krabičku – keš se zápisníkem nebo i s drobným předmětem) schovaný někým jiným (pravidla viz Geocaching.com).

Kamarádi Kuk a Puk se vydali za geokeškou. Podle mapy doma zjistili, že vzhledem k terénu nelze jít od autobusové zastávky přímo ke skrýši. Proto si pomocí buzoly určili zeměpisné směry a vzdálenosti v metrech postupně ke dvěma dalším bodům A , B směrem od zastávky k místu ukryté kešky. Sbalili si potřebné věci včetně busoly a mapy a vyrazili na autobusové nádraží.

Mají zapsáno: délka kroku je 70 cm, od zastávky na severovýchod 490 metrů k místu A , dále na východ 210 metrů k místu B a pak přímo na jih 560 metrů k místu ukrytí G .

Úkoly

1. Přepočtete změřené vzdálenosti v metrech na kroky Kuka a Puka.
2. Umístíte zastávku autobusu Z do počátku soustavy souřadnic, zakreslete celou trasu v krocích podle zeměpisného určení a zapište jednotlivé úseky jako vektory.
3. Určete složky vektoru, který spojuje výchozí místo Z s bodem B a vypočtete jejich vzdálenost.
4. V jaké vzdálenosti od autobusové zastávky našli Kuk a Puk geokešku?

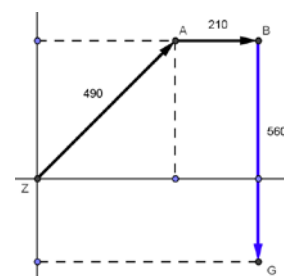
Možný postup řešení, metodické poznámky

1. Pro jednotlivé úseky platí:

$$|ZA| = \frac{490}{0,7} = 700 \text{ (kroků)}$$

$$|AB| = \frac{210}{0,7} = 300 \text{ (kroků)}$$

$$|BG| = \frac{560}{0,7} = 800 \text{ (kroků)}$$

2. Nejprve vypočtete souřadnice koncového bodu vektoru $\vec{ZA} = \vec{v} = (v_1; v_2)$.

Je-li délka trasy (velikost vektoru) 700 kroků a směr vektoru je severovýchodní, potom

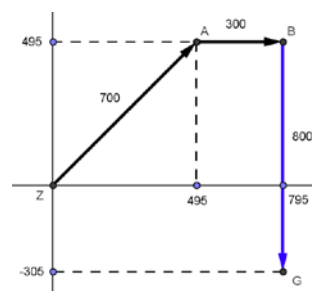
$$v_1 = v_2 = \frac{700}{\sqrt{2}} = 495 \Rightarrow A [495; 495]$$

$$\Rightarrow \vec{ZA} = \vec{v} = (495; 495)$$

Druhý úsek východním směrem má délku 300 kroků, proto je

$$B [795; 495] \Rightarrow \vec{AB} = \vec{u} = (300; 0)$$

Třetí úsek jižním směrem má délku 800 kroků, proto je

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$$G [795 ; -305] \Rightarrow \overrightarrow{BG} = \vec{w} = (0 ; -800).$$

3. Souřadnice bodu B odpovídají umístění vektoru $\overrightarrow{AB}$ do bodu A :

$$\Rightarrow B = \overrightarrow{AB} + A = [795 ; 495].$$

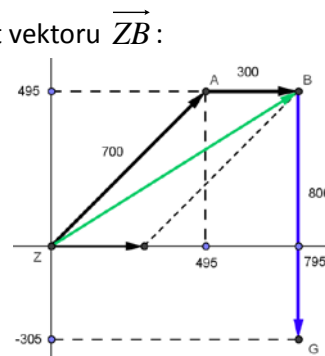
Vzdálenost od zastávky Z k bodu B vypočítejte např. jako velikost vektoru $\overrightarrow{ZB}$:

$$\overrightarrow{ZB} = (795 ; 495) \Rightarrow |\overrightarrow{ZB}| = 936,5.$$

Jiný způsob: Složky vektoru $\overrightarrow{ZB}$ můžeme získat také součtem vektorů:

$$\overrightarrow{ZA} + \overrightarrow{AB} = (495 ; 495) + (300 ; 0) = (795 ; 495)$$

Mezi body napočítali Puk a Kuk 936,5 kroku, což odpovídá vzdálenosti 655,5 metru.

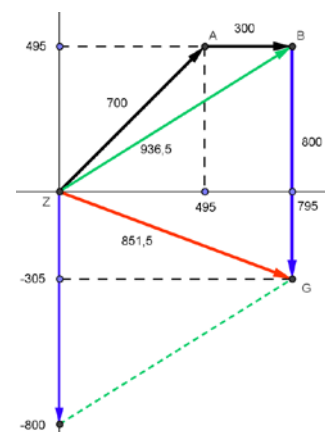

4. Známe souřadnice bodu G (polohu geokešky). Vzdálenost lze tedy vypočítat jako vzdálenost dvou bodů v rovině nebo jako velikost vektoru $\overrightarrow{ZG}$, jehož složky lze získat součtem vektorů $\overrightarrow{ZB}$ a $\overrightarrow{BG}$.

$$\overrightarrow{ZG} = \overrightarrow{ZB} + \overrightarrow{BG} = (795 ; 495) + (0 ; -800) = (795 ; -305)$$

$$\Rightarrow |\overrightarrow{ZG}| = 851,5$$

Vzdálenost od kešky k autobusové zastávce je vzdušnou čarou 851,5 kroku, což je 596 metrů.

Doplňkové aktivity

Žáci mohou propojit pomocí vektorů různé body trasy a vypočítat vzdálenosti mezi těmito body. Pomocí úhlu vektorů mohou vypočítat úhly spojnic různých bodů. Volbou rychlostí při překonávání jednotlivých úseků lze počítat i časové údaje pro tuto trasu.

Přesahy a vazby

Fyzika, Zeměpis

Literatura

Archiv autora

Obrazový materiál

images.google.com, dílo autora